

Politicologen in het Vlaamse televisienieuws: wetenschappers of commentatoren?

Julie Sevenans en Stefaan Walgrave

ABSTRACT: Political Scientists in Flemish Television News: Scholars or Commentators?

This paper studies how scientists appear as news sources in Flemish television news. The focus lies on (1) which political scientists serve as news source, (2) how they are portrayed, and (3) whether their appearances in the news differ from those of scientists from other disciplines. By means of a content analysis over a three-year period (July 2011 – June 2014), the paper shows that political scientists mainly appear in the news to comment upon topical events. Items featuring scientists from other disciplines – other human sciences and especially natural sciences – are more often related to scientific research. Political scientists use other arguments than natural scientists, whose contributions contain less own opinions, and more concrete data and figures, and human scientists (including political scientists) are less often interviewed in a research environment. In the concluding section, the potential consequences of these media appearances for political science as a discipline are discussed.

KEYWORDS: scientists, media, news sources, television news, experts

1. Inleiding

De discussie over experten en wetenschappers in het nieuws laait af en toe op in medialand. In 2013 publiceerde *De Morgen*, een Vlaamse krant: “Te krant en op tv: de mediaprofessor. Waarom redacties blijven vissen in hetzelfde kleine vijvertje van experts” (Eeckhout, 2013). Het artikel was een reactie op het herhaaldelijk verschijnen van toxicoloog Jan Tytgat in verschillende media (meer dan dertig optredens op vijf dagen) naar aanleiding van een treinramp waarbij giftige stoffen waren vrijge-

komen. De vraag waarom – zowel binnen als buiten de politieke wetenschap – een kleine groep experts het publieke debat lijkt te domineren, wordt op regelmatige basis gesteld. Buiten de ‘wie’-vraag van wetenschappers in het nieuws is de ‘hoe’-vraag minstens even belangrijk. Als wetenschappers in het nieuws komen, hoe doen ze dat dan, hoe worden ze gebruikt in het nieuws, en wat zeggen ze? Treden ze op als wetenschappers of eerder als commentatoren met een wetenschappelijke titel?

Welke wetenschappers er in de media komen en op welke manier ze dat doen, is relevant omwille van de potentiële consequenties van deze mediaverschijningen. Onderzoek heeft aangetoond dat de opinie van experts over nieuwsfeiten de mening van het publiek over deze feiten beïnvloedt (Page, Shapiro & Dempsey, 1987). Bovendien spelen de media een belangrijke rol in het dichten van de kloof tussen wetenschap en publiek. Ze vormen voor veel mensen de belangrijkste bron van informatie over wetenschappelijk onderzoek. Als bepaalde onderzoekers of disciplines minder aan bod komen in de media, heeft dat gevolgen voor het maatschappelijke bereik van onderzoeksresultaten (Mazur, 1981). Ten slotte kunnen effecten op het imago van een bepaalde onderzoeksdiscipline zelf optreden, wat dan weer gevolgen kan hebben voor de legitimiteit ervan of voor het subsidiebeleid ten aanzien van de discipline (Schäfer, 2010).

De kwestie van het verschijnen van wetenschappers in het nieuws belangt wetenschappers van alle disciplines aan en politieke wetenschappers misschien nog het meest van al. Wie regelmatig het nieuws volgt, krijgt al snel de indruk dat politicologen bij uitstek gevraagd worden om een interpretatie te geven van de politieke actualiteit, eerder dan hun eigen onderzoek te duiden. Onderzoek door Brewer en Sigelman (2002) in de Verenigde Staten toont bijvoorbeeld aan dat politieke wetenschappers, wanneer ze optreden als commentator bij campagnenieuws, eerder het dominante ‘*game frame*’ versterken – en dus de nadruk leggen op strategie en tactieken – dan dat ze alternatieve perspectieven aanbieden en bijvoorbeeld meer op beleidsonderwerpen focussen. Dat kan gevolgen hebben voor de perceptie die mensen hebben van de wetenschappelijke discipline. Enerzijds is het mogelijk dat de effecten alleen positief zijn; dat mensen vinden dat het de taak is van een politieke wetenschapper om een dergelijke interpretatie van de actualiteit te verschaffen. Anderzijds zou zo’n berichtgeving de geloofwaardigheid van de discipline en zelfs de perceptie van politieke wetenschappen als *wetenschap* kunnen aantasten. Vooral een dergelijk normatief debat zinvol kan gevoerd worden, moeten we eerst zicht hebben op hoe vaak en hoe politieke wetenschappers in het nieuws komen. Het is onze ambitie om in deze paper basisfeiten aan te leveren die ons een idee geven hoe het gesteld is met de politieke wetenschap in het nieuws.

Deze paper onderzoekt verschijningen van wetenschappers in het algemeen en van politicologen in het bijzonder in het Vlaamse televisienieuws. Drie concrete vragen vormen de leidraad voor het onderzoek. Ten eerste gaan we na *welke* politicologen gebruikt worden als nieuwsbron. We beschouwen een wetenschapper als

nieuwsbron wanneer hij of zij in een nieuwsitem aan het woord komt. Ten tweede wordt bestudeerd *op welke manier* zij in het nieuws komen. Drie aspecten worden daarbij belicht: (1) de aanleiding voor de nieuwsitems; (2) het type argumenten gebruikt door de wetenschapper; en (3) de visuele beeldvorming van de wetenschapper. Ten derde wordt nagegaan of de beeldvorming van politieke wetenschappers verschilt van die van het voorkomen in het nieuws van wetenschappers uit *andere disciplines*.

We steunen op een uitgebreide inhoudsanalyse van drie jaar Vlaams televisienieuws (juli 2011 – juni 2014). Uit de resultaten blijkt dat politieke wetenschappers voornamelijk in het nieuws komen om de actualiteit te duiden. Hun optredens in het nieuws zijn zeer zelden gerelateerd aan onderzoek. Wanneer andere humane wetenschappers optreden als nieuwsbron, gaat het vaker om onderzoek; en voor exacte wetenschappers is dat nog vaker het geval. Humane wetenschappers (inclusief politicologen) worden ook minder vaak in een onderzoeksomgeving in beeld gebracht. Ze gebruiken verder andere argumenten dan exacte wetenschappers wanneer ze in het nieuws komen. Ze geven vaker een eigen opinie en halen minder concrete data of cijfers aan. Over de potentiële gevolgen van deze beeldvorming wordt gespeculeerd in de conclusie.

2. Wetenschappers in het nieuws

Hoewel er reeds heel wat literatuur over wetenschap in de media bestaat, benaderen de meeste studies het onderwerp vanuit een andere invalshoek dan dat wij hier doen. Onze opzet kan gecontrasteerd worden met de meeste voorgaande studies, zoals blijkt door de meta-analyses van Schäfer (2010; 2011) als uitgangspunt te nemen.

Wetenschapsjournalistiek vs. Algemeen nieuws – Het gros van het bestaande onderzoek focust specifiek op wetenschapsjournalistiek. De auteurs bestuderen slechts de secties van het nieuws die specifiek over wetenschap gaan en onderzoeken daarbij hoe wetenschappelijke onderzoeksresultaten weergegeven worden in de media (zie bv. Bucchi & Mazzolini, 2003; Hijmans, Pleijter & Wester, 2003; León, 2008). De aanpak van onze studie is anders, aangezien wij focussen op het volledige gamma van nieuwsberichtgeving. We kijken niet enkel naar nieuws over wetenschap, maar ook naar andere berichtgeving waarin wetenschappers aan bod komen, bijvoorbeeld als commentator naar aanleiding van actuele nieuwsfeiten. Wanneer we spreken over “wetenschappers als nieuwsbron”, bedoelen we dus niet noodzakelijk dat de wetenschapper ook de bringer van nieuws is; het is voldoende dat de wetenschapper in het nieuwsitem aan het woord komt.

Uni- vs. Multidisciplinair – Quasi alle bestaande studies nemen slechts één specifiek onderzoeksveld onder de loep (Schäfer, 2010). In meer dan 90% van de stu-

dies gaat het om natuurwetenschappelijke subdomeinen zoals stamcelonderzoek (bv. Nisbet, Brossard & Kroepsch, 2003) of klimaatverandering (bv. Boykoff, 2007). Slechts nu en dan is een sociaalwetenschappelijk thema onderwerp van studie (bv. Brewer & Sigelman, 2002). Zelden worden meerdere wetenschappelijke disciplines tegelijk opgenomen in één studie. Onze studie brengt daarentegen wetenschappers van alle disciplines in rekening.

Kranten vs. Televisienieuws – Ongeveer 80% van het onderzoek over de relatie tussen wetenschap en massamedia focust op kranten (Schäfer, 2010). Slechts 12% van het onderzoek focust op televisie, een medium dat nochtans een groot bereik heeft en dat, zelfs in een tijdperk waarin internet en nieuwe media centraal komen te staan, nog één van de primaire informatiebronnen is voor veel mensen (Schulz, 2014). In deze studie wordt gefocust op televisienieuws.

Slechts een handvol bestaande studies leunt aan bij ons onderzoeksdesign. Deze paper beoogt dan ook verder te bouwen op deze studies. We zullen ze hieronder kort bespreken bij het opstellen van onze onderzoeksvragen.

3. Onderzoeksvragen

Vooreerst willen we graag weten welke wetenschappers fungeren als nieuwsbron. Zijn er enkele wetenschappers die heel vaak in het nieuws komen, of is er een redelijk grote spreiding? Welke wetenschappelijke disciplines beoefenen deze wetenschappers? Komen de Vlaamse universiteiten evenwaardig aan bod in het nieuws of zijn er verschillen tussen de instellingen?

Voor zover wij weten, zijn deze vragen nog nooit onderzocht in Vlaanderen. Wel voerde een handvol wetenschappers onderzoek naar de stand van zaken in Denemarken en Duitsland (Albæk, Christiansen & Togeby, 2003; Summ & Volpers, 2015). In Denemarken behoorde, in 2001, ongeveer 55% van alle onderzoekers in het nieuws tot de sociale en humane wetenschappen (Albæk *et al.*, 2003). De sociale wetenschappen waren daarbij wel sterk gestegen ten opzichte van voorgaande jaren, waarin exacte wetenschappers de meerderheid van de verschijningen voor hun rekening namen. In Duitsland is het aandeel van de sociale en humane wetenschappers kleiner, met slechts 35% van alle verschijningen in 2011 (Summ & Volpers, 2015).

Deze studies geven geen concrete namen van wetenschappers in het nieuws, noch kijken ze naar de universitaire affiliatie van de wetenschappers. Omdat wij voor dit artikel een specifiek Nederlandstalig publiek voor ogen hebben – hoofdzakelijk bestaand uit politieke wetenschappers – dat misschien wel interesse heeft in deze gegevens, zullen wij in de resultatensectie wel ingaan op deze details. Onze eerste onderzoeksvraag is de volgende:

OV1: Welke wetenschappers, en in het bijzonder politicologen, fungeren als bron in het Vlaamse televisienieuws? Tot welke universiteit en wetenschappelijke discipline behoren zij?

Naast een zuivere beschrijving van wie er in het nieuws komt, willen we graag weten op welke manier deze wetenschappers in beeld komen en of er daarbij verschillen optreden tussen onderzoeksdisciplines. Ook dat is, voor zover wij weten, niet eerder onderzocht in Vlaanderen. We formuleren volgende overkoepelende onderzoeksvraag, die we hieronder zullen opsplitsen in drie concrete subvragen:

OV2: Op welke manier komen wetenschappers in het Vlaamse televisienieuws? Zijn er verschillen tussen disciplines?

Opnieuw kunnen enkele Deense studies als voorbeeld dienen (Albæk *et al.*, 2003; Wien, 2014). Ten eerste kijken deze onderzoekers naar de *aanleiding* voor de verschijning van wetenschappers in het nieuws. Ze bestuderen met andere woorden om welke redenen journalisten wetenschappers inzetten als nieuwsbron. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat een wetenschapper uitleg geeft in een nieuwsitem over zijn eigen onderzoeksresultaten; maar hij of zij kan ook ingezet worden door de journalist om duiding te verschaffen over allerlei andere thema's. Albæk en collega's (2003) tonen aan dat het groeiende aantal wetenschappers in het nieuws doorheen de jaren voornamelijk toe te schrijven is aan de opmars van wetenschappers die als commentator duiding komen geven bij actuele nieuwsfeiten. Voorheen kwamen onderzoekers nog vaker in het nieuws om hun eigen bevindingen te presenteren. Een gelijkaardige opdeling wordt gemaakt door Summ en Volpers (2015). Zij spreken van wetenschapsjournalistiek "in de enge zin", d.w.z. berichtgeving over wetenschappelijke gebeurtenissen, en wetenschapsjournalistiek "in de brede zin", waarbij wetenschappelijke experten uitspraken doen over gebeurtenissen die niet noodzakelijk te maken hebben met onderzoek.

De verandering in het type nieuws waarin wetenschappers opduiken, ging in Denemarken gepaard met een verschuiving in het profiel van de wetenschappers die geregeld op televisie kwamen (Albæk *et al.*, 2003). Waar een halve eeuw geleden, in 1961, vooral exacte wetenschappers in de Deense kranten verschenen, waren het in recente jaren eerder sociale wetenschappers die optraden als nieuwsbron in Denemarken. Zij zijn immers het best geplaatst om het brede gamma aan sociale en politieke evoluties te becommentariëren.

We vragen ons af of zich in Vlaanderen een gelijkaardig patroon aftekent, en stellen volgende onderzoeksvraag:

OV2a: Wat is de aanleiding voor de verschijningen van wetenschappers in het nieuws? Zijn er verschillen tussen disciplines?

Uit het werk van Summ en Volpers (2015) blijkt, ten tweede, dat de *argumenten* van een wetenschapper in een nieuwsitem verschillen, naargelang de rol die de wetenschapper in het item speelt. Wanneer wetenschappers als commentatoren optreden, beperken ze zich niet tot 'objectieve' data of uitleg, maar doen ze soms ook voorspellingen, of ze maken inschattingen van risico's, of ze evalueren de zaak in kwestie. Hun argumentatie is met andere woorden minder exclusief gericht op feiten, maar meer op speculatie of opinies. Enkele onderzoekers die surveys en interviews afnamen met journalisten en onderzoekers om de interactie tussen beide nader te bestuderen, bevestigen dit en leggen de oorzaak ervan uit (Albæk, 2011). Vaak contacteren journalisten experts net omdat ze op zoek zijn naar een interpretatie van een bepaald nieuwsfeit. Ze hopen dat wetenschappers hen een gefundeerde opinie over de feiten kunnen verschaffen. De geïnterviewde onderzoeker bepaalt op die manier soms mee welke *framing* een bepaald artikel of nieuwsitem krijgt.

In deze studie meten we aan de hand van inhoudsanalyse wat voor soort argumenten wetenschappers gebruiken. We gaan na of ze persoonlijke opinies uitdrukken in nieuwsitems, of zich daarentegen aan de feiten houden. Verder kijken we of ze die feiten effectief onderbouwen met concrete data en cijfers, of niet. Onze onderzoeksvraag luidt:

OV2b: Welk type argumenten gebruiken wetenschappers in het nieuws? Zijn er verschillen tussen disciplines?

Ten derde kan het beeld van een bepaalde wetenschap bepaald worden door de omgeving waarin de wetenschappers getoond worden. Inderdaad, visuele aspecten bepalen mee het effect van televisienieuws op mensen, zowel cognitief als affectief (Graber, 1990). Niet alleen wat wetenschappers in het nieuws zeggen (zie OV2b), maar ook de visuele context waarin ze in beeld gebracht worden kan dus een rol spelen en het gewicht van hun woorden kracht bijzetten door ze wetenschappelijke legitimiteit te geven (of net niet). Wetenschappers kunnen gefilmd worden in een context die wetenschap accentueert, bijvoorbeeld in hun laboratorium, wat hun onderzoek en hun identiteit en legitimiteit als wetenschapper benadrukt. Of ze kunnen gefilmd worden tegen een achtergrond die helemaal niets met wetenschap te maken heeft. Voor zover wij weten werd dit aspect niet eerder onderzocht in de literatuur over wetenschap in het nieuws, wellicht vooral omdat het merendeel van het onderzoek kranten betreft. Wij coderen in deze studie daarom de achtergrond waartegen wetenschappers getoond worden tijdens hun interview of quote en we gaan na in welke mate deze achtergrond aan wetenschap refereert.

OV2c: In welke mate is de omgeving waarin wetenschappers getoond worden een wetenschappelijke omgeving? Zijn er verschillen tussen disciplines?

4. Data en methoden

De drie onderzoeksvragen worden beantwoord op basis van een inhoudsanalyse van Vlaams televisienieuws gedurende een periode van drie jaar (juli 2011 – juni 2014). Met behulp van het *Elektronisch Nieuwsarchief* (ENA) selecteerden we alle nieuwsitems van het 19u-journaal van zowel Eén (publieke omroep) als VTM (commerciële zender) waarin een wetenschapper gelinkt aan een Vlaamse onderzoeksinstelling als nieuwsbron aan het woord kwam. Dat gebeurde in twee stappen. Eerst werd een lijst gemaakt van alle items waarin een actor voorkwam die door het ENA gelabeld was als ‘expert’ of ‘medicus’. Vervolgens werden al deze items bekeken door codeurs, die aanduidden of het item een wetenschapper gelinkt aan een Vlaamse onderzoeksinstelling bevatte, dan wel een ander type expert die voor dit onderzoek niet relevant is. De items uit de eerste groep werden beschouwd als relevant en vervolgens in de diepte geanalyseerd door getrainde codeurs.

De eigenlijke codering gebeurde op het niveau van de verschijning van de wetenschapper. Dat wil zeggen dat één nieuwsitem meerdere malen in de dataset opgenomen kan zijn, wanneer in het item meerdere wetenschappers als nieuwsbron aan bod komen. Voor elke mediaverschijning werd eerst en vooral nagegaan welke wetenschapper precies aan bod kwam en tot welke universiteit en wetenschapstak hij of zij behoorde. Om de wetenschapstak te bepalen, werd uitgegaan van de informatie die in het nieuwsitem over de wetenschapper verschaft werd. Als dat onvoldoende bleek om de discipline te achterhalen, werd het internet geraadpleegd. Alle Vlaamse wetenschappers zijn immers terug te vinden op de website van hun universiteit. De codering van de wetenschappelijke discipline gebeurde oorspronkelijk op gedetailleerd niveau en werd daarna herleid naar de bredere categorieën ‘humane en sociale wetenschappen’ en ‘exacte wetenschappen’. We behouden een aparte indicator die aangeeft of een wetenschapper politicoloog is. Voor de codering van de universiteit werd, wanneer een wetenschapper gelinkt is aan meerdere universiteiten, uitgegaan van degene die in het nieuwsitem het eerst genoemd werd.

Tabel 1 bevat beschrijvende gegevens van de data. De dataset bevat in totaal 1.061 verschijningen van wetenschappers in het nieuws, die aan bod komen in 1.023 verschillende items. Dat wil zeggen dat in slechts een fractie van alle nieuwsitems een wetenschapper aan het woord komt (totaal aantal nieuwsitems in de onderzoeksperiode: 44.375). Het gaat om 534 verschillende individuele personen. Sommigen van hen kwamen slechts eenmaal aan bod in het nieuws, anderen figuurden meerdere malen als nieuwsbron. Jan Tytgat, toxicoloog aan de KU Leuven, kwam het vaakst aan bod met in totaal 51 tv-verschijningen.

Exacte wetenschappen en sociale/humane wetenschappen kwamen relatief evenwaardig aan bod in het Vlaamse televisienieuws. Van de eerstgenoemde groep verschenen 348 wetenschappers in het nieuws in 588 verschillende items (55%

van alle items). Dat wil zeggen dat elke exacte wetenschapper in het databestand gemiddeld 1,69 keer in het nieuws kwam. Wat sociale en humane wetenschappers (inclusief politicologen) betreft, kwamen 186 wetenschappers in het nieuws in 473 items (45% van alle items). Het gemiddeld aantal verschijningen per wetenschapper ligt hier dus hoger (2,54 verschijningen per wetenschapper). Er is met andere woorden wat meer concentratie: het zijn vaker dezelfde gezichten die terugkomen in de sociale/humane wetenschappen. Dit is in het bijzonder het geval bij de politicologen, die we in deze paper als aparte categorie bestuderen. Er zitten 23 politicologen in de data, die in totaal 114 keer in het nieuws verschenen. Elke politicoloog kwam op die manier gemiddeld bijna vijf keer (4,96 keer) in het nieuws.

TABEL 1. Beschrijvende gegevens.

	Aantal nieuwsitems	Aantal verschijningen van wetenschapper	Aantal verschillende wetenschappers
Alle nieuwsitems (juli 2011 – juni 2014)	44.375	–	–
Nieuwsitems met actor gelabeld als 'expert' of 'medicus'	1.437	1.544	880
Nieuwsitems met actor die wetenschapper gelinkt aan Vlaamse onderzoekinstelling is	1.023	1.061	534
... waarvan uit politieke wetenschappen	111	114	23
... waarvan uit humane en sociale wetenschappen (exclusief politicologen)	355	359	163
... waarvan uit exacte wetenschappen	564	588	348

Naast feitelijke gegevens nodig voor het beantwoorden van onze eerste onderzoeksvraag (zoals de naam, discipline en universiteit van de wetenschapper) co-deerden we een aantal specifieke variabelen over het optreden van de wetenschapper die ons helpen de tweede onderzoeksvraag te beantwoorden. Eerst en vooral keken we naar de aanleiding voor de verschijning van de wetenschapper in het nieuws (OV2a). Codeurs konden kiezen uit vier mogelijke aanleidingen:

- (1) *Eigen onderzoeksresultaten*. Deze categorie is van toepassing wanneer het onderzoek van de wetenschapper het onderwerp van het nieuwsitem is. De wetenschapper is met andere woorden de bringer van informatie.
- (2) *Commentaar op ander onderzoek*. Deze categorie is van toepassing wanneer de wetenschapper uitleg of commentaar geeft bij onderzoek uitgevoerd door andere academici. Met andere woorden, niet het onderzoek van de wetenschapper zelf, maar onderzoek van andere wetenschappers vormt de aanleiding voor het gebruik van de wetenschapper als nieuwsbron.

- (3) *Duiding van de actualiteit*. Deze categorie is van toepassing wanneer de wetenschapper in het nieuwsitem externe actuele gebeurtenissen duidt. De aanleiding voor het nieuwsitem is dus gewoon een actuele gebeurtenis; de rol van de wetenschapper bestaat uit het duiden van deze actualiteit als ‘commentator’.
- (4) *Andere*. Indien een nieuwsitem niet past onder één van bovenstaande categorieën, wordt deze categorie toegekend. Bijvoorbeeld, wanneer een conflict tussen academici het nieuws haalt en een wetenschapper in deze context in het nieuws komt, zou dat nieuwsitem onder ‘andere’ vallen. Het gaat immers niet om onderzoek, noch om externe actuele gebeurtenissen die de wetenschapper komt duiden.

Voor politicologen werd daarnaast nog aangeduid of in het nieuwsitem verwezen wordt naar verkiezingen. Zo kunnen we nagaan hoe vaak verkiezingen de aanleiding zijn voor het brengen van een politieke wetenschapper in een nieuwsitem.

Ten tweede analyseerden we de argumenten die door de wetenschappers gebruikt worden (OV2b). Twee verschillende dummyvariabelen werden gecodeerd:

- (1) *Eigen mening*. De dummy krijgt waarde 1 wanneer de wetenschapper zijn eigen mening geeft in de nieuwsuitzending. Indicatoren van een eigen mening zijn: ‘ik denk dat’, ‘ik vind dat’, ‘naar mijn mening’, ‘ik heb gepleit voor’, ...
- (2) *Concrete data of cijfers*. De dummy krijgt waarde 1 wanneer de wetenschapper in de nieuwsuitzending refereert aan concrete data of cijfers die het argument onderbouwen.

De aanwezigheid van het ene type argument sluit het voorkomen van het andere type argument niet uit. Het is mogelijk dat één tussenkomst van een wetenschapper in het nieuws zowel concrete cijfers bevat als een eigen mening; en het komt eveneens voor dat een wetenschapper geen van beide types argumenten gebruikt. Dat is geen probleem voor het beantwoorden van onze onderzoeksvraag: we kunnen op basis van deze variabelen zonder probleem onderzoeken hoe frequent wetenschappers de verschillende types argumenten gebruiken, en of daarbij verschillen tussen disciplines opduiken.

Opnieuw hebben we een extra variabele voor items met politicologen, die in navolging van het onderzoek van Brewer en Sigelman (2002) aangeeft of de argumentatie van de wetenschapper focust op de politieke ‘horse race’ (d.w.z. de strijd tussen politici, politiek-strategische overwegingen, wie de verkiezingen zal winnen) dan wel op substantieve ‘beleidsissues’ zoals economie of mobiliteit. Het is uiteraard mogelijk dat beide aspecten in een argumentatie aan bod komen, maar dan kiest de codeur voor de focus die overwegend gehanteerd wordt: *horse race* of *issue*.

Ten derde werd gekeken naar aspecten gerelateerd aan de visuele context (OV2c). Voor de interviewomgeving konden codeurs kiezen uit vijf categorieën:

- (1) *Onderzoeksomgeving*. Hieronder behoren bijvoorbeeld: een kantoor met bureau, een laboratorium, de sterrenwacht, een boekenkast, ...
- (2) *Op locatie, relevant voor het onderwerp*. Deze categorie is van toepassing wanneer de wetenschapper getoond wordt op een locatie die toepasselijk is voor het onderwerp waarover het nieuwsitem gaat. Dat is bijvoorbeeld het geval wanneer de visuele achtergrond een benzinstation is in een nieuwsitem over energieprijzen.
- (3) *In de studio*. De wetenschapper is live te gast in de studio van de nieuwsuitzending.
- (4) *Woonkamer*. We zien typische huiselijke elementen zoals een salon, een eettafel, ...
- (5) *Andere*. Bijvoorbeeld: een willekeurige muur of boom op de achtergrond.

Als tweede indicator van de visuele context van het nieuwsitem codeerden we aan de hand van een dummyvariabele of we de wetenschapper 'in actie' zien. De dummy krijgt waarde 1 wanneer we de wetenschapper niet enkel zien praten in functie van het nieuwsitem, maar wanneer er ook beelden getoond worden van de wetenschapper die aan onderzoek doet. Voorbeelden zijn: handelingen uitvoeren in het labo, iets opzoeken op de computer, een boek lezen enz. We proberen met andere woorden te meten of de beelden refereren aan de handeling van onderzoek doen.

De intercodeurbetrouwbaarheid van alle variabelen (exclusief *Verkiezingen* en *Horse race* of *issue focus*) werd berekend op basis van een dubbelcodering van een random steekproef van 36 items door twee codeurs. De betrouwbaarheid bleek voldoende. Om de betrouwbaarheid van *Verkiezingen* en *Horse race* of *issue focus* te berekenen – de twee variabelen die enkel gecodeerd werden wanneer het nieuwsitem een verschijning van een politicoloog bevatte – werd een additionele dubbelcodering uitgevoerd van deze variabelen op een random steekproef van 20 items waarin een politicoloog voorkwam. Een beknopt overzicht van alle variabelen, inclusief betrouwbaarheidsscores (Krippendorffs alpha), wordt weergegeven in tabel 2. Het volledige codeboek met codeerinstructies voor alle variabelen kan opgevraagd worden bij de auteurs van het artikel.

De data zijn, omwille van de relatief uitgebreide inhoudsanalyse, noodzakelijk beperkt. Onze onderzoeksperiode omvat bijvoorbeeld slechts drie jaar, wat er ongetwijfeld toe leidt dat sommige wetenschappers, disciplines of universiteiten als bij toeval wat vaker in het nieuws verschijnen. Eenmalige, grote gebeurtenissen zoals een vulkaanuitbarsting zouden er bijvoorbeeld toe kunnen leiden dat een bepaalde geoloog frequenter in het nieuws komt dan je zou verwachten. Daarenboven analyseerden we enkel nieuwsuitzendingen (19u) en keken we niet naar

POLITICOLOGEN IN HET VLAAMSE TELEVISIENIEUWS: WETENSCHAPPERS OF COMMENTATOREN?

radio- of duidingsprogramma's, waarin wetenschappers mogelijkwerwijs een andere functie vervullen. Niettegenstaande deze beperkingen, zijn we ervan overtuigd dat de data relevant zijn. Op drie jaar tijd kwamen er toch heel wat verschillende wetenschappers in het nieuws. Het Journaal op Eén en Het Nieuws op VTM (beide om 19u) trokken in 2015 samen dagelijks gemiddeld 2.183.896 kijkers en haalden daarmee samen een marktaandeel van 87,6% (CIM, 2015). Dat betekent dat hun potentiële invloed op de perceptie door kijkers van wetenschappers substantieel is, en alleszins groter is dan die van de minder bekeken duidingsprogramma's. We komen nog kort terug op deze en andere beperkingen van de studie in de conclusie.

TABEL 2. Overzicht van variabelen.

Variabele	Betekenis	Categorieën	Kalpha
<i>Feitelijk</i>			
Discipline	Tot welke onderzoeksdiscipline behoort de wetenschapper?	Politieke wetenschappen Sociale/humane wetenschappen (geen politicologie) Exacte wetenschappen	1
Onderzoekinstelling	Aan welke onderzoekinstelling werkt de wetenschapper?	KULeuven UGent UHasselt UAntwerpen VUB Andere	0,97
<i>Aanleiding</i>			
Algemeen	Wat was de aanleiding voor de verschijning van de wetenschapper in het nieuws?	Eigen onderzoek Commentaar op ander onderzoek Duiding actualiteit Andere	0,62
Verkiezingen	Indien de wetenschapper politicoloog is: gaat het item over verkiezingen?	Ja Nee	0,67
<i>Argumenten</i>			
Eigen mening	Geeft de wetenschapper zijn eigen mening in het item?	Ja Nee	0,75
Concrete data of cijfers	Verwijst de wetenschapper in het item naar concrete data of cijfers?	Ja Nee	0,93
Horse race of issue focus	Indien de wetenschapper politicoloog is: hanteert hij een horse race of issue focus?	Horse race focus Issue focus	0,88
<i>Beeldvorming</i>			
Interviewomgeving	In welke omgeving wordt de wetenschapper getoond?	Onderzoeksomgeving Op locatie, relevant voor het onderwerp In de studio Woonkamer Andere	0,88
Wetenschapper in actie	Worden er beelden getoond waarop je de wetenschapper onderzoek ziet uitvoeren?	Ja Nee	0,81

5. Resultaten

Vooraleer we onze onderzoeksvragen beantwoorden, geven we eerst enige informatie over de politieke wetenschappers in onze dataset en hun affiliatie. De 23 politicologen die minstens eenmaal in het journaal van 19u verschenen, worden weergegeven in tabel 3. De kolommen geven aan hoe vaak ze te zien waren op Eén, op VTM, en in totaal. We zien dat VTM ongeveer dubbel zoveel politicologen in het nieuws brengt als Eén.

TABEL 3. Aantal verschijningen van politicologen in het nieuws (juli 2011 – juni 2014).

	Eén	VTM	Totaal
Herman Matthijs	4	18	22
Dave Sinardet	8	11	19
Nicolas Bouteca	0	18	18
Rik Coolsaet	6	5	11
Hendrik Vos	4	6	10
Carl Devos	3	3	6
Thijs Van de Graaf	2	3	5
Bart Kerremans	0	3	3
Dries Lesage	1	1	2
Herwig Reynaert	0	2	2
Johan Ackaert	2	0	2
Jonathan Holslag	2	0	2
Marc Hooghe	1	1	2
Bilal Benyaich	0	1	1
Dirk Rochtus	0	1	1
Koenraad De Ceuninck	1	0	1
Lieven De Winter	1	0	1
Meryem Kanmaz	1	0	1
Ria Laenen	0	1	1
Stefaan Walgrave	1	0	1
Steven Van Hecke	0	1	1
Tom Sauer	0	1	1
Zeynep Balci	1	0	1
Totaal	38	76	114

Als we kijken hoe nieuwsaandacht verdeeld is over de verschillende Vlaamse onderwijsinstellingen (alle wetenschappers inclusief), zien we dat dit globaal gezien quasi perfect overeenkomt met de grootte van de instellingen. De verhoudingen tussen de verschillende universiteiten – uitgedrukt in voltijdse eenheden Zelfstandig Academisch Personeel (op 1 februari 2012; zie VLIR, 2012) en in mediaverschijningen door wetenschappers van alle disciplines – worden weergegeven in figuur 1 (bovenste balken). De grootste universiteit in Vlaanderen is de KU Leuven, die 37% van alle vol-

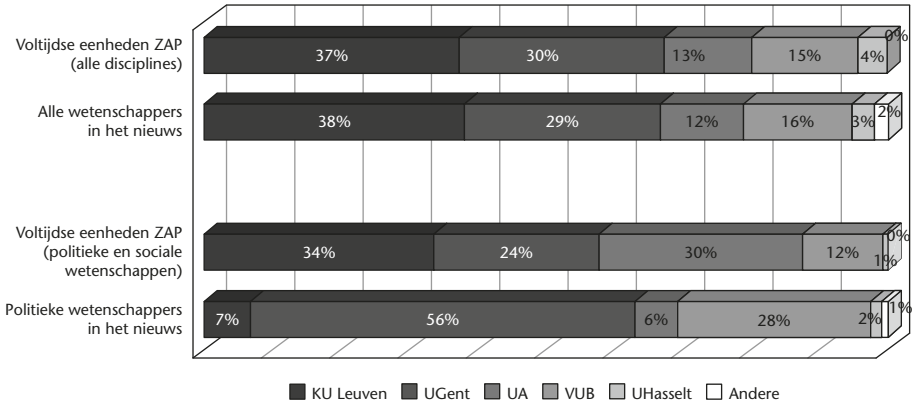
tijdse ZAP-eenheden bezit en ook het grootste aantal mediaverschijningen voor haar rekening neemt (38%). Ze wordt gevolgd door respectievelijk de UGent, met 29% van de verschijningen; de VUB, met 16% van de verschijningen; de UA, met 12% van de mediaverschijningen; en ten slotte de UHasselt, met 3% van de mediaverschijningen.

Zoomen we in op de politieke wetenschappers, zoals aangegeven in de onderste balken van figuur 1, dan krijgen we een heel ander beeld. De UGent neemt met een score van 56% meer dan de helft van de verschijningen voor haar rekening, een stuk meer dan de 24% die ze heeft aan voltijdse eenheden ZAP in politieke en sociale wetenschappen. Een aantal van haar politieke wetenschappers komt erg vaak in het nieuws. De UGent wordt gevolgd door de VUB (28% van de verschijningen), waarvan een aantal politicologen regelmatig op het scherm te zien is. Vooral de KU Leuven (7%) en de UA (6%) brengen, in vergelijking met de hoeveelheid ZAP-personeel in politieke en sociale wetenschappen, weinig politieke wetenschappers in het nieuws.

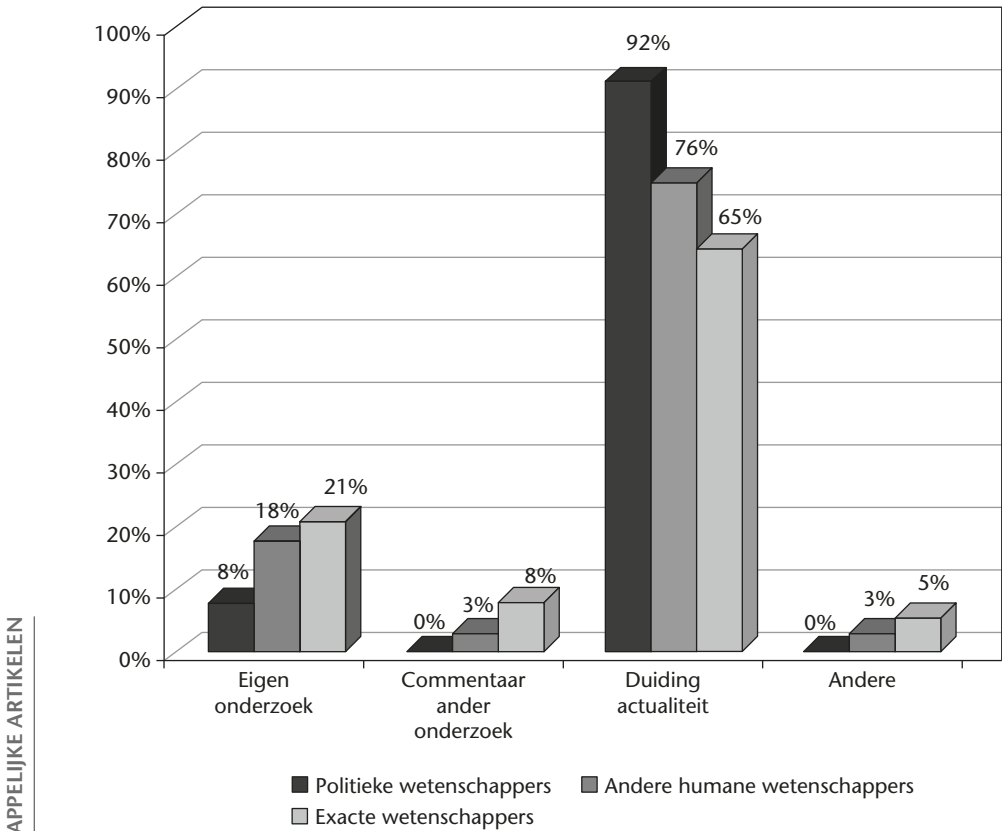
Naar aanleiding waarvan komen wetenschappers van verschillende disciplines in het nieuws? Figuur 2 toont dat dit varieert naargelang discipline. De belangrijkste aanleiding is, ongeacht de discipline, het duiden van actuele nieuwsfeiten. Maar vooral politicologen zijn quasi uitsluitend om deze reden in het nieuws (92% van de items). Ze geven bijvoorbeeld uitleg bij de Amerikaanse presidentsverkiezingen, bij internationale conflicten, enz. Ze doen dat significant vaker dan andere humane wetenschappers ($\text{Chi}^2 = 14,89$; $p = 0,002$), die op hun beurt significant vaker de actualiteit duiden dan exacte wetenschappers ($\text{Chi}^2 = 36,34$; $p = 0,000$). Toch is ook het optreden van exacte wetenschappers als nieuwsbron in 65% van de gevallen getriggerd door het duiden van een actuele gebeurtenis. Dat kan dan een natuurverschijnsel zijn, of een epidemie, enz. De exacte wetenschappers komen het vaakst van alle wetenschappers in het nieuws met eigen onderzoek – bijvoorbeeld wanneer ze een medische doorbraak bereikt hebben – of ze reageren op onderzoek dat is uitgevoerd door andere wetenschappers. In totaal draait 29% van de items waarin exacte wetenschappers verschijnen om onderzoek. Dat is slechts 21% bij humane wetenschappers en 8% bij de politicologen. Ten slotte is er een restcategorie van ‘andere’ aanleidingen. Het gaat bijvoorbeeld om een nieuwsitem waarbij wetenschappers een oproep doen in het algemeen belang, zoals vragen om te vermijden dat tieners te veel energiedrankjes drinken.

Voor de nieuwsitems met politieke wetenschappers gingen we nog na in welke mate deze nieuwsitems over verkiezingen gaan. Het blijkt dat de nieuwsitems met politicologen in 38% van de gevallen over verkiezingen gaan. Daarbij zijn zowel nieuwsitems over ‘eigen onderzoek’ (zo verscheen er bijvoorbeeld op 10 maart 2014 een boek, geschreven door 11 politicologen, over de verkiezingen die enkele maanden later zouden plaatsvinden) als nieuwsitems waarin politieke wetenschappers de verkiezingsactualiteit duiden en waarbij ze bijvoorbeeld proberen in te schatten welke campagne-strategieën de politieke partijen zullen hanteren.

POLITICOLOGEN IN HET VLAAMSE TELEVISIENIEUWS: WETENSCHAPPERS OF COMMENTATOREN?

FIGUUR 1. Nieuwsaandacht naar onderwijsinstelling.

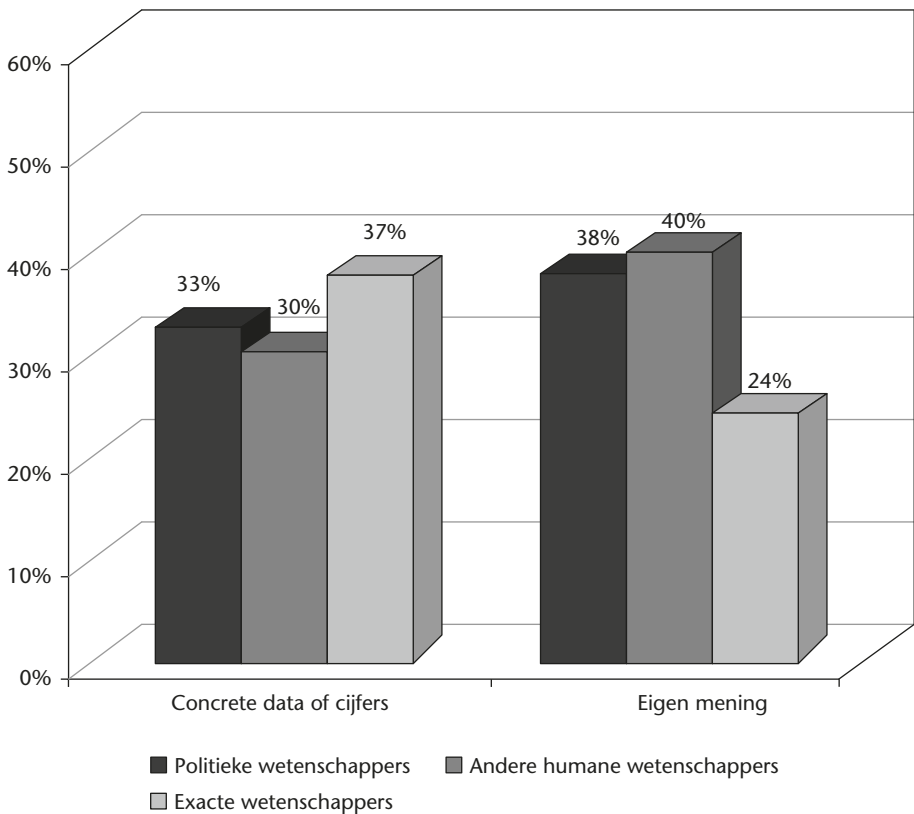

FIGUUR 2. Aanleiding voor nieuwsitems met wetenschappers.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN

POLITICOLOGEN IN HET VLAAMSE TELEVISIENIEUWS: WETENSCHAPPERS OF COMMENTATOREN?

Wetenschappers kunnen in een nieuwsitem verschillende types argumenten gebruiken. In deze studie analyseren we er twee. Enerzijds kunnen wetenschappers verwijzen naar concrete gegevens of cijfers die hun uitspraak onderbouwen. Een voorbeeld is een item over rellen in bepaalde wijken in Londen, waarin een criminoloog duiding geeft door te verwijzen naar de werkloosheidscijfers van de bevolking uit die wijken, of verbanden legt met rellen in Parijs enkele jaren voordien. Anderzijds kunnen wetenschappers in een nieuwsitem hun eigen mening ventileren. Zo kan een politicoloog, bijvoorbeeld naar aanleiding van een schandaal met een politicus, uitleggen dat hij van mening is dat er een deontologische code zou moeten bestaan voor politici.

FIGUUR 3. Gebruikte argumenten in nieuwsitems met wetenschappers.

De cijfers in figuur 3 laten zien dat er, wat betreft het gebruik van argumenten, geen verschil bestaat tussen politieke wetenschappers en andere humane wetenschappers. Beide groepen geven in ongeveer vier op de tien items een eigen mening ($\text{Chi}^2 = 0,16$; $p = 0,687$). Er wordt in ongeveer een derde van de items verwezen

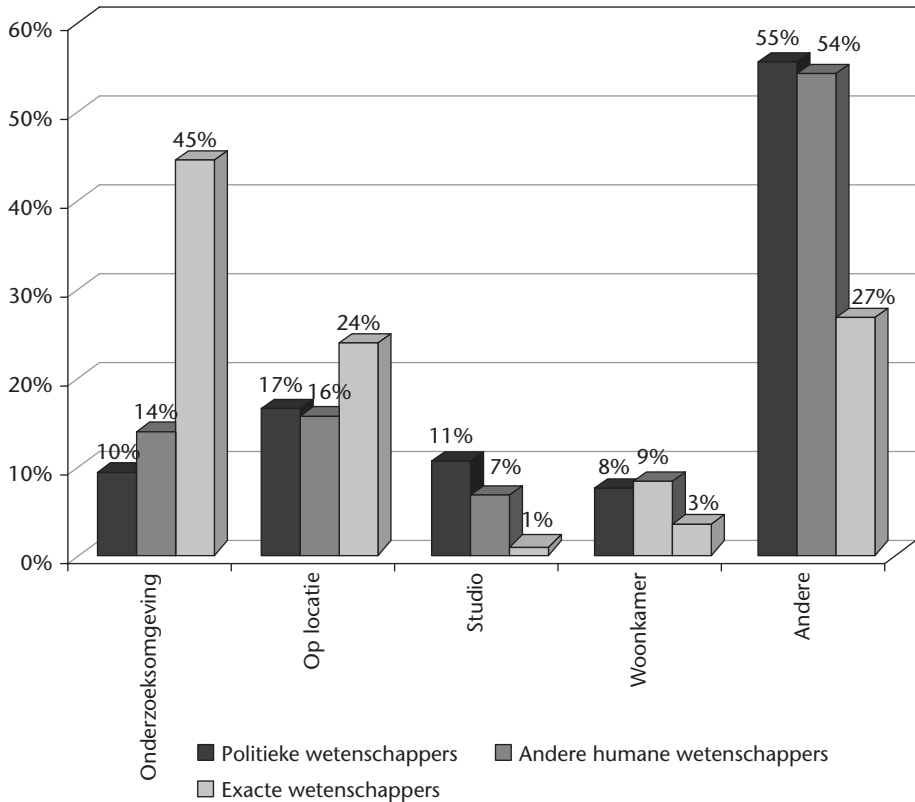
naar concrete cijfers of data ($\text{Chi}^2 = 0,229$; $p = 0,632$). De humane wetenschappers (inclusief politieke wetenschappers) verschillen wel significant van de exacte wetenschappers, die veel minder vaak hun eigen mening uitdrukken in een nieuwsitem ($\text{Chi}^2 = 28,26$; $p = 0,000$) en die iets vaker verwijzen naar concrete data of cijfers ($\text{Chi}^2 = 5,05$; $p = 0,025$).

Wat argumentatie betreft, zoomen we verder even in op de items waarin politicologen aan het woord zijn over verkiezingen ($N = 43$). Naar analogie met de studie van Brewer en Sigelman (2002) gaan we na of de bijdrage van politieke wetenschappers in deze nieuwsitems focust op 'horse race'- (of 'game frame-') aspecten van de verkiezingen of eerder op substantiële beleidsissues. We willen met andere woorden weten of de duiding door de politicoloog hoofdzakelijk gaat over wie de verkiezingen zal winnen, over strategieën en tactieken van politieke partijen, enz. (*horse race focus*); of daarentegen eerder alternatieve perspectieven biedt en focust op specifieke beleidsdomeinen die deel uitmaken van de campagne (*issue focus*). Uit de resultaten blijkt dat de *horse race focus* en de *issue focus* ongeveer even vaak een nieuwsitem domineren, namelijk in respectievelijk 51% en 49% van de gevallen.

Figuur 4 en figuur 5 bevatten informatie over de manier waarop wetenschappers in het nieuws in beeld gebracht worden. We argumenteerden eerder dat die visuele context vermoedelijk mee de wetenschappelijke legitimiteit van de spreker bepaalt en een rol speelt in het creëren van een beeld van wat dat type wetenschapper nu precies doet. Figuur 4 toont gegevens over de omgeving waarin de wetenschapper geïnterviewd wordt. Een interview kan plaatsvinden in de onderzoeksomgeving van de wetenschapper, zoals in zijn of haar kantoor of in het labo. Soms bevindt de onderzoeker zich op een locatie die toepasselijk is voor het onderwerp waarover het nieuwsitem gaat. Een specialist energiepolitiek die uitleg geeft over de stijging van de olieprijs wordt dan bijvoorbeeld geïnterviewd met een benzinstation op de achtergrond. Verder worden wetenschappers uitgenodigd in de studio. Ze kunnen zich bij het interview ook gewoon thuis bevinden (in de woonkamer) of op een willekeurige andere plaats die niets betekent, bijvoorbeeld met een willekeurige boom of muur op de achtergrond.

Vooreerst blijken er geen significante verschillen te bestaan tussen politieke wetenschappers en andere humane wetenschappers wat interviewomgeving betreft ($\text{Chi}^2 = 2,88$; $p = 0,578$). In de meerderheid van de gevallen vinden de interviews plaats op een willekeurige locatie, die niet te classificeren valt in één van onze categorieën. Humane wetenschappers worden geregeld uitgenodigd in de studio: dat is het geval in 7% van de items met niet-politicologen en in 11% van de items met politicologen. Ze worden ook relatief frequent in beeld gebracht op een 'toepasselijke' locatie (in ongeveer 17% van de items). Slechts in 10% van de gevallen worden politicologen getoond in een onderzoeksomgeving en in 8% van de gevallen bevinden ze zich (vermoedelijk) gewoon thuis.

POLITICOLOGEN IN HET VLAAMSE TELEVISIENIEUWS: WETENSCHAPPERS OF COMMENTATOREN?

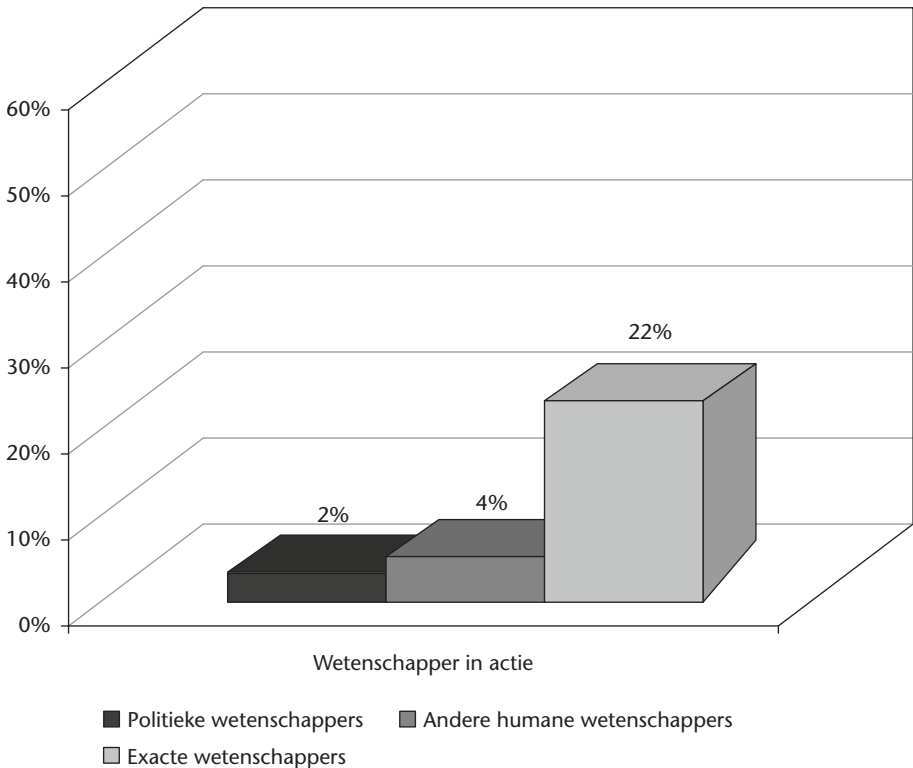

FIGUUR 4. Interviewomgeving in nieuwsitems met wetenschappers.

Er zijn wel grote verschillen tussen humane wetenschappers en exacte wetenschappers ($\chi^2 = 187,90$; $p = 0,000$). Deze laatsten worden veel vaker geïnterviewd in hun onderzoeksomgeving (45%), wat uiteraard te maken heeft met de visuele aantrekkelijkheid van hun omgeving: een laboratorium, bijvoorbeeld, ziet er nu eenmaal interessanter uit dan een eenvoudig bureau met een computer en een boekenkast. Het aandeel items op een toepasselijke locatie ligt ook iets hoger dan bij de humane wetenschappers (24%). Exacte wetenschappers worden opmerkelijk minder vaak uitgenodigd in de studio (1%) en worden zelden thuis geïnterviewd (3%).

Het percentage items waarin een wetenschapper getoond wordt terwijl hij 'in actie' is, wordt weergegeven in figuur 5. We bedoelen hiermee dat de wetenschapper in beeld gebracht wordt terwijl hij of zij (schijnbaar) onderzoek doet. Exacte wetenschappers zien we soms bijvoorbeeld in de weer met een microscoop of met proefbuisjes in het labo. Humane wetenschappers zitten dan weer eerder te werken achter hun bureau of ze nemen enquêtes af. Uit de cijfers blijkt dat

exacte wetenschappers veel vaker ‘in actie’ te zien zijn dan humane wetenschappers ($\text{Chi}^2 = 79,39$; $p = 0,000$). Dat heeft uiteraard opnieuw te maken met de aantrekkelijkheid van dergelijke beelden: het labo is simpelweg ‘exotischer’ dan de onderzoeksomgeving van een humane wetenschapper. Politieke wetenschappers verschillen niet significant van andere humane wetenschappers op dit vlak ($\text{Chi}^2 = 1,22$; $p = 0,270$).

FIGUUR 5. Percentage nieuwsitems waarin de wetenschapper in actie getoond wordt.

6. Conclusie en discussie

De resultaten van ons onderzoek kunnen als volgt worden samengevat. Tussen juli 2011 en juni 2014 kwamen in Vlaanderen 534 verschillende wetenschappers één keer of meermaals in het nieuws. Daarvan zijn er 23 politicoloog. Globaal gezien is de verdeling van nieuwsaandacht over de verschillende universiteiten quasi perfect

evenredig met de grootte van de instellingen. Binnen de politieke wetenschappen zijn de UGent en de VUB op basis van personeelsaantallen echter wat oververtegenwoordigd in het nieuws, terwijl de KU Leuven en de UA eerder ondervertegenwoordigd zijn. Een aantal politicologen van de twee eerstgenoemde universiteiten is erg prominent in het Vlaamse televisienieuws.

Kijken we naar de manier waarop wetenschappers in beeld komen, dan zouden we mediaverschijningen van wetenschappers ruwweg kunnen opdelen in twee categorieën. Enerzijds komen wetenschappers soms in het nieuws ‘*als wetenschapper*’. Daarmee bedoelen we dat ze in het nieuwsitem expliciet gelinkt worden aan onderzoek. De aanleiding voor het nieuwsitem zijn dan bijvoorbeeld concrete onderzoeksresultaten, hetzij van de wetenschapper in kwestie zelf, hetzij van zijn of haar academische collega’s. Als wetenschapper onderbouwt de onderzoeker zijn argumenten idealiter met concrete data of cijfers. De visuele context waarin de wetenschapper getoond wordt, is een onderzoeksomgeving. Soms wordt de wetenschapper in beeld gebracht terwijl hij of zij aan onderzoek doet. Anderzijds treden wetenschappers soms op ‘*als commentator*’. De aanleiding van het nieuwsitem heeft in dit geval niets met onderzoek te maken. Eerder geeft de wetenschapper duiding bij een actuele gebeurtenis. De wetenschapper geeft soms ook zijn persoonlijke mening over de feiten. Qua visuele omgeving bevindt de wetenschapper zich bijvoorbeeld op een locatie die relevant is voor het onderwerp van het nieuwsitem, in de studio, thuis, of op een willekeurige andere locatie. Uiteraard kan een wetenschapper nu eens als wetenschapper, dan weer als commentator in het nieuws verschijnen. Dat varieert naargelang van het concrete nieuwsitem.

Wanneer we deze opdeling hanteren, blijken er verschillen te zijn tussen wetenschappelijke disciplines. Sociale en humane wetenschappers komen minder als wetenschappers aan bod in de Vlaamse nieuwsmedia dan exacte wetenschappers, en meer als commentatoren. Significant vaker duiden humane wetenschappers de actualiteit, in plaats van in het nieuws te komen in het kader van onderzoeksresultaten. Terwijl ze minder vaak concrete data of cijfers aanhalen in hun betoog, geven ze vaker een eigen mening. En veel minder vaak dan exacte wetenschappers worden ze getoond in een visuele omgeving die gerelateerd is aan onderzoek of worden ze al vorsende in beeld gebracht.

Binnen de sociale en humane wetenschappers lijken vooral de politicologen degenen te zijn die nog meer worden opgevoerd als commentatoren. Dat is vooral het geval wanneer we kijken naar de aanleiding van nieuwsitems. Concreet zijn politicologen het meest van alle bestudeerde groepen duiders van actuele gebeurtenissen en worden ze het minst aan het woord gelaten om hun eigen onderzoek voor te stellen of om onderzoek van anderen toe te lichten. Het is niet zo dat deze duiding steeds gerelateerd is aan verkiezingen (in 38% van de items). Wat argumentatie en interviewomgeving betreft, wijken politicologen niet af van hun menswetenschappelijke collega’s.

Op de vraag of Vlaamse politicologen in het televisienieuws wetenschappers dan wel commentatoren zijn, kunnen we dus een eenduidig antwoord geven. Politicologen treden veelal op als commentatoren, zeker in vergelijking met hun collega's uit andere wetenschappelijke disciplines. We hebben er voorlopig het raden naar wat de gevolgen van die mediatieke beeldvorming van de politieke wetenschap zijn. Enerzijds zijn er een aantal positieve potentiële consequenties voor de discipline. Politieke wetenschappers krijgen, puur kwantitatief, waarschijnlijk meer nieuwsaandacht doordat ze de rol van commentator opnemen. Op die manier winnen zij, en de discipline meer algemeen, aan bekendheid bij het bredere publiek. Het is mogelijk dat ze bovendien geapprecieerd worden omwille van hun bijdragen als commentator: sommigen zien het verschaffen van duiding misschien zelfs als één van de kerntaken van politieke wetenschappers. Als de duiding die politicologen geven inhoudelijk sterk is – en dat is prima mogelijk, zelfs al wordt er niet over eigen onderzoek gepraat – kunnen ze een waardevolle maatschappelijke functie vervullen. Anderzijds zijn er aan de optredens als commentator mogelijk ook negatieve gevolgen verbonden. Zou het kunnen dat mensen de politicologie als minder 'wetenschappelijk' beschouwen dan pakweg de biologie, door de manier waarop politicologen in het nieuws komen? Zou het kunnen dat de beeldvorming van politicologie als niet uitgesproken wetenschappelijk een weerslag heeft op de beschikbaarheid van onderzoeksfondsen voor politicologen? Terwijl in de Verenigde Staten volop debat woedt over het afschaffen van de fondsen voor politiek-wetenschappelijk onderzoek uitgaande van de *National Science Foundation* (degenen die pleiten voor het droogleggen van de politicologie gebruiken daarbij het argument dat de discipline ideologisch, niet wetenschappelijk en niet nuttig is) lijkt het in de Lage Landen voorlopig zo'n vaart niet te lopen. Onderzoek naar de effecten van wetenschap in het nieuws is noodzakelijk om hierover effectief uitspraken te kunnen doen.

Omwille van de relatief uitgebreide inhoudsanalyse in dit onderzoek, die met beperkte codeercapaciteit uitgevoerd moest worden, focusten we uitsluitend op het Vlaamse televisienieuws van 19u. In welke mate zijn, vooreerst, de conclusies die we trokken op basis van televisie relevant en te veralgemenen naar andere media? Onzes inziens doet televisie er zeker nog toe. De hoofdjournaals op Eén en VTM vormen veruit het belangrijkste nieuws van het land met dagelijks vele honderdduizenden kijkers; het journaal is in ieder geval nog steeds een medium met een grote publieke impact, zelfs in een tijdperk waarin nieuwe media aan belang winnen (Schulz, 2014). Of onze resultaten veralgemeend kunnen worden naar, bijvoorbeeld, kranten, is moeilijker te zeggen. Het is mogelijk dat in kranten, doordat er wat meer ruimte is voor kleinere nieuwsfeiten dan in een televisiejournaal, meer wetenschappers 'als wetenschapper' aan bod komen. In de frontsecties verwachten we echter dat zich een gelijkaardig patroon aftekent als op televisie.

Verder bestudeerden we alleen de hoofdjournaals van de twee belangrijkste Vlaamse nieuwskanalen. Radio- of duidingsprogramma's werden in dit onderzoek niet geanalyseerd. Het is mogelijk dat andere politicologen aan bod komen in andere programma's en dat ze daar op een andere manier benaderd worden en zelfs op een andere manier hun verhaal brengen. Als er wat meer tijd is, omdat het een echt gesprek is en geen aaneenrijging van twee of drie quotes, bijvoorbeeld, zou het wel kunnen dat de geïnterviewde politicologen meer tijd krijgen om hun onderzoek in de verf te zetten of om wetenschappelijke argumenten te gebruiken. Dat zal toekomstig onderzoek moeten uitwijzen.

Ten slotte onderzochten we enkel Vlaanderen. We kunnen ons de vraag stellen of onze bevindingen ook gelden voor landen buiten het Vlaamse landsdeel. Vlaanderen is qua medialandschap niet zo uitzonderlijk te noemen in een Europese context. Met een sterke publieke omroep is het medialandschap er niet extreem versnipperd, wat de tabloïdisering (die ook minder aandacht voor wetenschappelijke onderwerpen impliceert) wellicht afremt. Verder lijkt ook de Vlaamse politicologie niet sterk af te wijken van de toestand van de discipline in de landen om ons heen, dus het aanbod van politieke wetenschappers dat eventueel in de media aan bod kan komen is wellicht niet sterk verschillend. Kortom, het zou kunnen dat onze bevindingen verder strekken dan de Vlaamse regio. Maar ook dat is voer voor toekomstig onderzoek.

Bibliografie

- Albæk, E. (2011). The Interaction between Experts and Journalists in News Journalism. *Journalism*, 12(3), 335-348.
- Albæk, E., Christiansen, P. M. & Togeby, L. (2003). Experts in the Mass Media: Researchers as Sources in Danish Daily Newspapers, 1961-2001. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 80(4), 937-948.
- Boykoff, M. T. (2007). From Convergence to Contention: United States Mass Media Representations of Anthropogenic Climate Change Science. *Transactions of the Institute of British Geographers*, 32(4), 477-489.
- Brewer, P. R. & Sigelman, L. (2002). Political Scientists as Color Commentators Framing and Expert Commentary in Media Campaign Coverage. *The Harvard International Journal of Press/Politics*, 7(1), 23-35.
- Bucchi, M. & Mazzolini, R. G. (2003). Big Science, Little News: Science Coverage in the Italian Daily Press, 1946-1997. *Public Understanding of Science*, 12(1), 7-24.
- CIM (2015). *Top 100 best bekeken programma's*. Brussel: CIM.
- Eeckhout, B. (2013, 10 mei). Te krant en op tv: de mediaprofessor. Waarom redacties blijven vissen in hetzelfde kleine vijvertje van experts. *De Morgen*, 3.

- Graber, D. A. (1990). Seeing Is Remembering: How Visuals Contribute to Learning from Television News. *Journal of Communication*, 40(3), 134-156.
- Hijmans, E., Pleijter, A. & Wester, F. (2003). Covering Scientific Research in Dutch Newspapers. *Science Communication*, 25(2), 153-176.
- León, B. (2008). Science Related Information in European Television: A Study of Prime-time News. *Public Understanding of Science*, 17(4), 443-460.
- Mazur, A. (1981). Media Coverage and Public Opinion on Scientific Controversies. *Journal of Communication*, 31(2), 106-115.
- Nisbet, M. C., Brossard, D. & Kroepsch, A. (2003). Framing Science The Stem Cell Controversy in an Age of Press/Politics. *The International Journal of Press/Politics*, 8(2), 36-70.
- Page, B. I., Shapiro, R. Y. & Dempsey, G. R. (1987). What Moves Public Opinion? *American Political Science Review*, 81(1), 23-43.
- Schäfer, M. S. (2010). Taking Stock: A Meta-analysis of Studies on the Media's Coverage of Science. *Public Understanding of Science*, 21(6), 650-663.
- Schäfer, M. S. (2011). Sources, Characteristics and Effects of Mass Media Communication on Science: A Review of the Literature, Current Trends and Areas for Future Research. *Sociology Compass*, 5(6), 399-412.
- Schulz, W. (2014). Mediatization and New Media. In F. Esser & J. Strömbäck (Eds.), *Mediatization of Politics* (pp. 57-73). Palgrave Macmillan UK. Geraadpleegd op http://link.springer.com/chapter/10.1057/9781137275844_4.
- Summ, A. & Volpers, A.-M. (2015). What's Science? Where's Science? Science Journalism in German Print Media. *Public Understanding of Science*, 0963662515583419. doi:10.1177/0963662515583419.
- VLIR (2012). *Statistische gegevens betreffende het personeel aan de Vlaamse universiteiten. Telling 1 februari 2012*. Vlaamse Interuniversitaire Raad.
- Wien, C. (2014). Commentators on Daily News or Communicators of Scholarly Achievements? The Role of Researchers in Danish News Media. *Journalism*, 15(4), 427-445.